

{23/02/2009}23.2.2009

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με τα προβλήματα υγείας που σχετίζονται με τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία
(2008/2211(INI))

{ENVI} Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων

Εισηγήτρια: Frédérique Ries

PR_INI

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τα προβλήματα υγείας που σχετίζονται με τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία (2008/2211(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 137, 152 και 174 της Συνθήκης ΕΚ που επιδιώκουν υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου, την προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων,
  - έχοντας υπόψη τη σύσταση 1999/519/ΕΚ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 1999, περί του περιορισμού της έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία και την έκθεση της Επιτροπής, της 1ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω σύστασης (COM(2008)532),
  - έχοντας υπόψη την οδηγία 2004/40/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, περί των ελάχιστων προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας όσον αφορά στην έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (ηλεκτρομαγνητικά πεδία),
  - έχοντας υπόψη την οδηγία 1999/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1999, σχετικά με τον ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και την αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας των εξοπλισμών αυτών, καθώς και τα αντίστοιχα εναρμονισμένα πρότυπα ασφάλειας που εφαρμόζονται σε κινητά τηλέφωνα και σταθμούς βάσης,
  - έχοντας υπόψη την οδηγία 2006/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στο ηλεκτρολογικό υλικό που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί εντός ορισμένων ορίων τάσεως,
  - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 4ης Σεπτεμβρίου 2008 σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για το Περιβάλλον και την Υγεία 2004-2010,
  - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 10ης Μαρτίου 1999 σχετικά με την πρόταση σύστασης του Συμβουλίου που αφορά τον περιορισμό της έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία 0 Hz-300 GHz,
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 45 του Κανονισμού,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (A60089/2009),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία (ΗΜΠ) υπάρχουν στη φύση και ως εκ τούτου ήταν ανέκαθεν παρόντα στη γη· λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών η έκθεση του περιβάλλοντος σε τεχνητές πηγές ΗΜΠ

αυξάνεται συστηματικά λόγω της διαρκώς αυξανόμενης ζήτησης ηλεκτρισμού, της ολοένα και μεγαλύτερης διάδοσης των ασύρματων τεχνολογιών καθώς και των μεταβολών που έχουν επέλθει ως προς την κοινωνική οργάνωση, με αποτέλεσμα σήμερα κάθε πολίτης να εκτίθεται σε ένα σύνθετο μείγμα ηλεκτρικών και μαγνητικών πεδίων διαφόρων συχνοτήτων, τόσο στο οικιακό όσο και στο εργασιακό του περιβάλλον,

- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ασύρματη τεχνολογία (κινητή τηλεφωνία, δίκτυα WiFi/WiMAX/Bluetooth, ασύρματα τηλέφωνα σταθερής βάσης DECT) εκπέμπει ΗΜΠ που ενδέχεται να έχουν επιβλαβείς επιπτώσεις στη δημόσια υγεία,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πλειονότητα των ευρωπαϊών πολιτών, ιδίως των νέων ηλικίας 10 έως 20 ετών, χρησιμοποιεί συσκευές κινητής τηλεφωνίας, οι οποίες είναι χρήσιμες, λειτουργικές και δημοφιλείς, και ότι εξακολουθούν να υπάρχουν αβεβαιότητες όσον αφορά τους δυνητικούς κινδύνους για την υγεία, ιδίως δε για τους νέους, ο εγκέφαλος των οποίων βρίσκεται ακόμα στο στάδιο της ανάπτυξης,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διχογνωμία στους κόλπους της επιστημονικής κοινότητας σχετικά με τους κινδύνους που ενδέχεται να αντιπροσωπεύουν τα ΗΜΠ έχει ενταθεί μετά τη 12^η Ιουλίου 1999 και τη θέσπιση ορίων έκθεσης του κοινού σε ΗΜΠ (0 Hz έως 300 GHz) μέσω της σύστασης 1999/519/ΕΚ,
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η απουσία οριστικών συμπερασμάτων από την επιστημονική κοινότητα δεν έχει εμποδίσει ορισμένες εθνικές ή περιφερειακές κυβερνήσεις, σε τουλάχιστον εννέα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στην Κίνα, την Ελβετία και τη Ρωσία, να θεσπίσουν όρια έκθεσης προληπτικού χαρακτήρα και ως εκ τούτου κατώτερα των ορίων που συνιστούν η Επιτροπή και η ανεξάρτητη επιστημονική επιτροπή της (η Επιστημονική Επιτροπή για τους Ανακλύπτοντες και τους Πρόσφατα Εντοπιζόμενους Κινδύνους για την Υγεία (EEANKY) ,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι παρεμβάσεις με σκοπό τον περιορισμό της έκθεσης του γενικού πληθυσμού σε ΗΜΠ πρέπει να σταθμίζονται σε σχέση με τις βελτιώσεις στην ποιότητα ζωής, όσον αφορά την ασφάλεια και την προστασία, τις οποίες επιφέρουν οι συσκευές οι οποίες εκπέμπουν ΗΜΠ,
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι μεταξύ των επιστημονικών προγραμμάτων, τα οποία έχουν γίνει συγχρόνως αντικείμενο ενδιαφέροντος αλλά και στόχος πολεμικής, περιλαμβάνεται και η επιδημιολογική μελέτη INTERPHONE, η οποία έχει χρηματοδοτηθεί από την ΕΕ με ποσό ύψους 3 800 000 ευρώ, πρωτίστως μέσω του 5ου προγράμματος πλαισίου για την έρευνα και την ανάπτυξη, τα πορίσματα της οποίας αναμένονται από το 2006,
- Η. λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη ότι ορισμένα στοιχεία φαίνεται να γίνονται δεκτά ομοφώνως, ιδίως όσα καταδεικνύουν τις διαφορετικές αντιδράσεις, σε ατομικό επίπεδο, στην έκθεση σε μικροκύματα, την κατεπείγουσα ανάγκη διενέργειας μελετών όσον αφορά την έκθεση σε πραγματικές συνθήκες για την αξιολόγηση των μη θερμικών συνεπειών που σχετίζονται με τα πεδία ραδιοσυχνοτήτων και την ιδιαίτερη ευαισθησία των παιδιών σε περίπτωση έκθεσής τους σε ΗΜΠ ,
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ έχει θεσπίσει ανώτατα όρια έκθεσης για την προστασία των εργαζομένων από τις συνέπειες των ΗΜΠ· λαμβάνοντας υπόψη ότι με βάση την αρχή της προφύλαξης, τέτοιου είδους μέτρα θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται για τον ενδιαφερόμενο πληθυσμό, όπως π.χ. για τους μόνιμους κατοίκους και τους καταναλωτές,

- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ειδική έκθεση του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία (αριθ. 272α του Ιουνίου του 2007) αποκαλύπτει ότι η πλειονότητα του πολιτών θεωρεί ότι δεν ενημερώνεται επαρκώς από τις δημόσιες αρχές για τα μέτρα προστασίας από τα ΗΜΠ,
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι αναγκαίο να συνεχιστούν οι έρευνες σχετικά με τις ενδιάμεσες και τις πολύ χαμηλές συχνότητες, ούτως ώστε να μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα ως προς τις επιπτώσεις τους στην υγεία,
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η χρήση της μαγνητικής τομογραφίας (MRI) δεν θα πρέπει να απειληθεί από την οδηγία 2004/40/ΕΚ, καθώς η τεχνολογία MRI αποτελεί την τελευταία εξέλιξη στον χώρο της έρευνας, της διάγνωσης και της θεραπείας θανατηφόρων νόσων για τους ασθενείς στην Ευρώπη,
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι προδιαγραφές ασφάλειας IEC/EN 60601-2-33 της μαγνητικής τομογραφίας προβλέπουν ανώτατες τιμές για τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία, οι οποίες έχουν οριστεί έτσι ώστε να αποκλείεται κάθε κίνδυνος για τους ασθενείς και τους εργαζόμενους,
1. προτρέπει την Επιτροπή να επανεξετάζει την επιστημονική βάση και την επάρκεια των ορίων των ΗΜΠ, όπως προβλέπεται στη σύσταση υπ' αριθ. 1999/519/ΕΚ και να υποβάλλει έκθεση στο Κοινοβούλιο· η επανεξέταση θα πρέπει να διενεργείται από τη ΕΕΑΝΚΥ·
  2. ζητεί να ληφθούν ιδιαίτερα υπόψη οι βιολογικές επιπτώσεις κατά την αξιολόγηση του ενδεχόμενου αντίκτυπου της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας στην υγεία, ειδικότερα καθώς ορισμένες μελέτες έχουν εντοπίσει τις πιο επιβλαβείς επιπτώσεις στα χαμηλότερα επίπεδα· ζητεί τη διενέργεια εκτεταμένης έρευνας για την αντιμετώπιση των ενδεχόμενων προβλημάτων για την υγεία, εξετάζοντας λύσεις που εκμηδενίζουν ή περιορίζουν τις επιπτώσεις της παλμοπλατικής διαμόρφωσης των συχνοτήτων (PAM) που χρησιμοποιούνται για την εκπομπή·
  3. υπογραμμίζει ότι, παράλληλα ή εναλλακτικά προς αυτή την τροποποίηση των ευρωπαϊκών ορίων ΗΜΠ, θα ήταν σκόπιμο να καταρτίσει η Επιτροπή, σε συνεργασία με εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και εκπροσώπους των ενδιαφερομένων βιομηχανιών (εταιρείες ηλεκτρισμού, παρόχους τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και κατασκευαστές ηλεκτρικών συσκευών, και κινητών τηλεφώνων), έναν οδηγό των διαθέσιμων τεχνολογικών επιλογών οι οποίες είναι αποτελεσματικές για τη μείωση της έκθεσης σε ΗΜΚ·
  4. επισημαίνει ότι οι φορείς της βιομηχανίας, καθώς και οι σχετικοί υπεύθυνοι υποδομών και οι αρμόδιες αρχές μπορούν ήδη να επηρεάσουν ορισμένους παράγοντες, λαμβάνοντας για παράδειγμα μέτρα σχετικά με την απόσταση μεταξύ συγκεκριμένης περιοχής και των πομπών, ή το υψόμετρο της περιοχής σε σχέση με το υψόμετρο της κεραίας αναμετάδοσης, καθώς και την κατεύθυνση της κεραίας εκπομπής σε σχέση με χώρους κατοικίας και μάλιστα πρέπει να το κάνουν για τον καθησυχασμό και την καλύτερη προστασία των πληθυσμών οι οποίοι ζουν σε περιοχές που βρίσκονται κοντά σε τέτοιες εγκαταστάσεις· ζητεί να επιλέγονται οι καλύτεροι δυνατοί χώροι εγκατάστασης για τους ιστούς και τους πομπούς και επιπλέον απευθύνει έκκληση για κοινή χρήση των ιστών και των πομπών, οι οποίοι θα τοποθετούνται με τέτοιον τρόπο από τους παρόχους,

ώστε να περιοριστεί ο αυξανόμενος αριθμός ιστών και πομπών που τοποθετούνται εσφαλμένα· ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να καταρτίσουν κατάλληλες οδηγίες·

5. καλεί τα κράτη μέλη, τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να συστήσουν μια ενιαία υπηρεσία εξυπηρέτησης για τη διαδικασία αδειοδότησης σχετικά με την εγκατάσταση των κεραιών και των αναμεταδοτών και να συμπεριλάβουν στα χωροταξικά τους σχέδια έναν περιφερειακό σχεδιασμό για την εγκατάσταση κεραιών·
6. καλεί τις αρχές που είναι αρμόδιες για την αδειοδότηση της εγκατάστασης των κεραιών κινητής τηλεφωνίας να καταλήξουν σε συμφωνία, από κοινού με τους παρόχους του συγκεκριμένου τομέα, για την κοινή χρήση των υποδομών, προκειμένου να μειωθεί ο αριθμός τους και η έκθεση του πληθυσμού σε ΗΜΠ·
7. αναγνωρίζει τις προσπάθειες που καταβάλλονται στον τομέα της κινητής τηλεφωνίας, καθώς και άλλων ασύρματων τεχνολογιών οι οποίες εκπέμπουν ΗΜΠ, με σκοπό την αποφυγή της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος, και ιδίως την αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος·
8. εκτιμά ότι, ενόψει του πολλαπλασιασμού των προσφυγών στη δικαιοσύνη και των μέτρων από την πλευρά των δημοσίων αρχών που ισοδυναμούν με αναστολή της εγκατάστασης νέου εξοπλισμού εκπομπής ΗΜΠ, είναι προς το συμφέρον όλων να προκριθούν λύσεις οι οποίες στηρίζονται σε διάλογο μεταξύ των παραγόντων της βιομηχανίας, των δημοσίων αρχών, των στρατιωτικών αρχών και των οργανώσεων ενδιαφερομένων κατοίκων όσον αφορά τα κριτήρια εγκατάστασης νέων κεραιών GSM ή γραμμών υψηλής τάσης, και να λαμβάνεται μέριμνα έτσι ώστε τουλάχιστον τα σχολεία, οι βρεφονηπιακοί σταθμοί, οι οικίοι ευγηρίας και τα ιδρύματα υγειονομικής περίθαλψης να παραμένουν σε ασφαλή απόσταση, που θα καθορίζεται από επιστημονικά κριτήρια, από τέτοιου είδους εγκαταστάσεις·
9. καλεί τα κράτη μέλη, από κοινού με τους παρόχους του τομέα, να θέσουν στη διάθεση του κοινού χάρτες που θα αποτυπώνουν την έκθεση σε γραμμές υψηλής τάσης, σε ραδιοσυχνότητες και σε μικροκύματα, ιδίως σε όσες προέρχονται από ιστούς τηλεπικοινωνιών, από ραδιοφωνικούς αναμεταδότες και από τηλεφωνικές κεραιές· ζητεί να περιληφθούν οι πληροφορίες αυτές σε ιστοσελίδα του διαδικτύου, έτσι ώστε το κοινό να μπορεί να ανατρέχει εύκολα σε αυτές, καθώς και τη διάδοσή τους μέσω των μέσων ενημέρωσης·
10. προτείνει στην Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο χρησιμοποίησης πόρων των διευρωπαϊκών δικτύων ενέργειας για να διερευνηθούν οι επιπτώσεις των ΗΜΚ πολύ χαμηλών συχνοτήτων, και ιδίως στις ηλεκτροφόρες γραμμές·
11. καλεί την Επιτροπή να θέσει σε εφαρμογή, κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου 2009-2014, ένα φιλόδοξο πρόγραμμα ηλεκτρομαγνητικής βιοσυμβατότητας μεταξύ των κυμάτων που δημιουργούνται με τεχνητό τρόπο και όσων εκπέμπονται με φυσικό τρόπο από το ζωντανό ανθρώπινο σώμα, έτσι ώστε να διαπιστωθεί αν τελικώς τα μικροκύματα έχουν ανεπιθύμητες συνέπειες στην ανθρώπινη υγεία·
12. καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει ετήσια έκθεση σχετικά με το επίπεδο της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας στην ΕΕ, τις πηγές της και τις δράσεις που αναλαμβάνονται στην ΕΕ για την καλύτερη προστασία της ανθρώπινης υγείας και του

περιβάλλοντος·

13. ζητεί από την Επιτροπή να βρει μια λύση έτσι ώστε να επιταχυνθεί η έναρξη εφαρμογής της οδηγίας 2004/40/EK και να διασφαλιστεί επίσης η αποτελεσματική προστασία των εργαζομένων από τα ΗΜΠ, κατά τον ίδιο τρόπο που προστατεύονται ήδη από τους θορύβους και τους κραδασμούς χάρη σε δύο άλλα κοινοτικά κείμενα και να προβλεφθεί εξαίρεση για την μαγνητική τομογραφία δυνάμει του άρθρου 1 της εν λόγω οδηγίας·
14. σημειώνει με θλίψη τη συστηματική αναβολή, από το 2006 και μετά, της δημοσίευσης των συμπερασμάτων της διεθνούς επιδημιολογικής μελέτης INTERPHONE, στόχος της οποίας είναι να διερευνηθεί κατά πόσον υπάρχει σύνδεση μεταξύ της χρήσης κινητού τηλεφώνου και ορισμένων τύπων καρκίνου, ειδικότερα δε εγκεφαλικών όγκων, καθώς και όγκων του ακουστικού νεύρου και της παρωτίδας·
15. υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, την έκκληση για επίδειξη σύνεσης την οποία απηύθυνε η συντονίστρια της μελέτης INTERPHONE, κ. Elisabeth Cardis, η οποία, με βάση τις υπάρχουσες γνώσεις, συνιστά να γίνεται λελογισμένη χρήση των κινητών τηλεφώνων από τους ανηλίκους και να προτιμώνται οι σταθερές τηλεφωνικές συσκευές·
16. εκτιμά σε κάθε περίπτωση ότι εναπόκειται στην Επιτροπή, η οποία συνέβαλε σημαντικά στη χρηματοδότηση της εν λόγω παγκόσμιας μελέτης, να απαιτήσει από τους υπευθύνους του προγράμματος να της κοινοποιήσουν τους λόγους για τους οποίους δεν έχουν ακόμη δημοσιευθεί τα τελικά πορίσματα, και να ενημερώσει αμέσως, εφόσον λάβει απάντηση, το Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη·
17. συνιστά επίσης στην Επιτροπή, προκειμένου να διασφαλιστεί η πολιτική και δημοσιονομική αποτελεσματικότητα, να αναδιανείμει εν μέρει τους κοινοτικούς πόρους που διατίθενται για μελέτες σχετικά με τα ΗΜΠ και να τους διαθέσει σε μια γενική εκστρατεία ενημέρωσης της ευρωπαϊκής νεολαίας σχετικά με τις ενδεδειγμένες πρακτικές όσον αφορά τη χρήση των κινητών τηλεφώνων, όπως η χρήση συσκευών «hands free», η μείωση της διάρκειας των κλήσεων, η απενεργοποίηση των συσκευών όταν δεν χρησιμοποιούνται (όπως π.χ. στις τάξεις) και η χρήση των τηλεφώνων σε χώρους με καλή λήψη·
18. οι συγκεκριμένες εκστρατείες ενημέρωσης θα πρέπει επίσης να εξοικειώσουν την ευρωπαϊκή νεολαία με τους κινδύνους για την υγεία που συνδέονται με τη χρήση των οικιακών συσκευών, καθώς και με τη σημασία που έχει η απενεργοποίηση των συσκευών και όχι η διατήρησή τους σε κατάσταση αναμονής·
19. ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη την αύξηση της χρηματοδότησης για έρευνα και ανάπτυξη (E&A), προκειμένου να αξιολογηθούν τυχόν μακροπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις των ραδιοσυχνοτήτων της κινητής τηλεφωνίας· ζητεί επίσης την αύξηση των δημοσίων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για τη διερεύνηση των επιβλαβών επιπτώσεων που συνεπάγεται η πολλαπλή έκθεση σε διάφορες πηγές ΗΜΠ, ιδίως όταν πρόκειται για παιδιά·
20. προτείνει να προστεθεί στα καθήκοντα της ευρωπαϊκής ομάδας για τη δεοντολογία της επιστήμης και των νέων τεχνολογιών (GEE) το καθήκον της αξιολόγησης της επιστημονικής αξιοπιστίας των μελετών, έτσι ώστε να βοηθηθεί η Επιτροπή στο έργο της πρόληψης δυνητικών επικίνδυνων καταστάσεων, συγκρούσεων συμφερόντων ή ακόμη

και περιπτώσεων απάτης που ενδέχεται να εμφανιστούν σε ένα περιβάλλον έντονου ανταγωνισμού μεταξύ των ερευνητών·

21. καλεί την Επιτροπή, αναγνωρίζοντας τις ανησυχίες που εκφράζει η κοινή γνώμη σε πολλά κράτη μέλη, να συνεργαστεί με όλους τους ενδιαφερόμενους, όπως εμπειρογνώμονες σε εθνικό επίπεδο, μη κυβερνητικές οργανώσεις και εκπροσώπους των εμπλεκόμενων βιομηχανιών, με σκοπό τη βελτίωση της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης σε πρόσφατες, κατανοητές από τον απλό πολίτη πληροφορίες σχετικά με τις ασύρματες τεχνολογίες και τις προδιαγραφές προστασίας·
22. καλεί τη διεθνή επιτροπή για την προστασία από τις μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες και την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ) να είναι πιο διαφανείς και ανοιχτές στον διάλογο με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς σε ό,τι αφορά τον καθορισμό των προτύπων·
23. αποδοκιμάζει ορισμένες ιδιαίτερα επιθετικές διαφημιστικές εκστρατείες παρόχων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών με την ευκαιρία των εορτών του τέλους του έτους και άλλων ειδικών περιστάσεων, όπως η πώληση συσκευών κινητής τηλεφωνίας που προορίζονται αποκλειστικά για παιδιά ή οι προσφορές «δωρεάν λεπτών ομιλίας» που απευθύνονται σε εφήβους·
24. προτείνει να συμπεριλάβει η ΕΕ, στην πολιτική της για την ποιότητα του αέρα στο εσωτερικό των κτηρίων, τη μελέτη ασύρματων οικιακών συσκευών, όπως τα δίκτυα WiFi για την πρόσβαση στο Διαδίκτυο και τις ασύρματες τηλεφωνικές συσκευές τύπου «DECT», η χρήση των οποίων έχει γενικευθεί τα τελευταία χρόνια σε δημόσιους χώρους και σε κατοικίες, εκθέτοντας τους πολίτες σε διαρκείς εκπομπές μικροκυμάτων·
25. αξιώνει, στο πλαίσιο του μόνιμου ενδιαφέροντος για τη βελτίωση της ενημέρωσης των καταναλωτών, την τροποποίηση των τεχνικών προτύπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης, έτσι ώστε να επιβληθεί η υποχρέωση επισήμανσης της ισχύος εκπομπής καθώς και η συμπερίληψη σε όλες τις συσκευές που λειτουργούν με ασύρματο τρόπο της ένδειξης ότι εκπέμπουν μικροκύματα·
26. καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και την Επιτροπή των Περιφερειών, να ενθαρρύνουν τη θέσπιση ενιαίου ρυθμιστικού προτύπου με σκοπό την ελαχιστοποίηση της έκθεσης των γειτνιαζόντων πληθυσμών σε περίπτωση επέκτασης του δικτύου ηλεκτρικών γραμμών υψηλής τάσης·
27. εκφράζει την έντονη ανησυχία του για το γεγονός ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες τείνουν να εξαιρούν την κάλυψη έναντι κινδύνων που σχετίζονται με ΗΜΠ από τα ασφαλιστήρια αστικής ευθύνης, γεγονός που σημαίνει στην πράξη ότι οι ευρωπαϊκές ασφαλιστικές εταιρείες εφαρμόζουν ήδη μια δική τους εκδοχή της αρχής της προφύλαξης·
28. καλεί τα κράτη μέλη να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Σουηδίας και να αναγνωρίζουν τα άτομα που υποφέρουν από ηλεκτροϋπερευαισθησία ως άτομα με αναπηρία, ούτως ώστε να τυγχάνουν επαρκούς προστασίας και ίσων ευκαιριών·
29. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, τις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών, την Επιτροπή των Περιφερειών και την ΠΟΥ.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ο αντίκτυπος των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων στην υγεία: περί τίνος πρόκειται:

Ανάμεσα στις πολλές εκπλήξεις που μας επιφυλάσσει το ανθρώπινο σώμα, μια από τις πιο απροσδόκητες είναι οπωσδήποτε η ικανότητά του να εκπέμπει φυσικά ηλεκτρικά πεδία τα οποία οφείλονται κατά κύριο λόγο στη βιολογική μας λειτουργία. Γι' αυτό άλλωστε η ηλεκτρική δραστηριότητα της καρδιάς και του εγκεφάλου μπορούν να καταγραφούν με τη βοήθεια ηλεκτροκαρδιογραφήματος και ηλεκτροεγκεφαλογραφήματος αντιστοίχως. Αλληλεπιδρά μήπως αυτή η φυσική ηλεκτρική δραστηριότητα με τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία που παράγει η ανθρώπινη δραστηριότητα; Πως απορροφά το ανθρώπινο σώμα τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα που εκπέμπουν ποικίλες συσκευές, όπως το ραδιόφωνο, η τηλεόραση, ο φούρνος μικροκυμάτων, το κινητό τηλέφωνο, οι κεραίες αναμετάδοσης ή οι γραμμές υψηλής τάσης;

Εγείρονται λοιπόν πάρα πολλά ερωτήματα τα οποία δημιουργούν πολλές επιστημονικές αβεβαιότητες, ενώ οι δημόσιες αρχές δεν γνωρίζουν ακόμη την πλήρη έκτασή τους. Όλα αυτά απασχολούν την παρούσα έκθεση ίδιας πρωτοβουλίας, η οποία έχει εκπονηθεί κατά τρόπο ανεξάρτητο, χωρίς να παίρνει θέση υπέρ ή κατά στην επιστημονική αντιπαράθεση που μαίνεται σχετικά με τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Πρόκειται για μια έκθεση η οποία θέτει ως πρωταρχικό της στόχο, μέσω δέκα περίπου συγκεκριμένων προτάσεων, να δώσει απαντήσεις στους πολίτες, είτε είναι απλοί χρήστες αυτών των συσκευών είτε ζουν κοντά σε κεραίες αναμετάδοσης ή γραμμές υψηλής τάσης. Άλλωστε, όλο και περισσότεροι πολίτες εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με τις συνέπειες που μπορεί να έχει για την υγεία τους αυτή η διαρκής έκθεση σε μικροκύματα.

Ευρωπαϊκές συστάσεις οι οποίες δεν έχουν ακολουθηθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη.

Ελλείπει συναφών αρμοδιοτήτων με βάση τις Συνθήκες, κανένας ευρωπαϊκός νόμος δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα έναντι των κυμάτων χαμηλής και πολύ χαμηλής συχνότητας. Επί του παρόντος, οι εκπομπές αυτές προέρχονται κυρίως από τις κεραίες κινητής τηλεφωνίας και τις ασύρματες τεχνολογίες.

Γι' αυτό, στο επίπεδο της ΕΕ, οι κανόνες που διέπουν την έκθεση των πολιτών σε τέτοιες ακτινοβολίες καθορίζονται στη *σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 1999, περί του περιορισμού της έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία (0 Hz - 300 GHz)*.

Αντιστοιχούν ακριβώς στα πρότυπα που έχει προβλέψει η διεθνής επιτροπή για την προστασία από τις μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες (**ICNIRP**), μια μη κυβερνητική οργάνωση την οποία έχει αναγνωρίσει επισήμως η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ) και η οποία αξιολογεί τα συναφή επιστημονικά πορίσματα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η ως άνω σύσταση του Συμβουλίου της ΕΕ προβλέπει τις ακόλουθες οριακές τιμές:

1. GSM (900 MHz): 41,25 βολτ ανά μέτρο
2. DCS (1800 MHz): 58,33 βολτ ανά μέτρο
3. UMTS (2100 MHz): 61 βολτ ανά μέτρο.

Εντούτοις, τίποτε δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν πιο αυστηρούς κανόνες προστασίας: τουλάχιστον 9 κράτη μέλη το έχουν ήδη πράξει σε εθνικό ή σε περιφερειακό επίπεδο· μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η Ελλάδα, η Πολωνία και πιο πρόσφατα το Βέλγιο. Στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, ένα κράτος το οποίο γνωρίζει πολύ καλά η εισηγήτρια, η κυβέρνηση προσανατολίζεται από τα τέλη του 2000 στην εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης, ορίζοντας ως μέγιστο όριο εκπομπής ηλεκτρικό πεδίο 3 βολτ ανά μέτρο για πηγές που βρίσκονται πλησίον περιοχών στις οποίες ενδέχεται να κατοικούν άνθρωποι. Στην πράξη, ο πληθυσμός του Λουξεμβούργου προστατεύεται 14 φορές περισσότερο έναντι των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων από ό,τι άλλοι πολίτες της ΕΕ.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτή η έλλειψη συντονισμού των εθνικών πολιτικών επί του θέματος δεν είναι ευχάριστη. Η εισηγήτρια εκτιμά ότι είναι καθήκον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να θέσει σε εφαρμογή μια σαφή πολιτική στο πεδίο των ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων (τομέας ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας, υγείας και ενημέρωσης των καταναλωτών) η οποία δεν θα καταλήξει στη σημερινή επιφανειακή στήριξη ορισμένων διάσπαρτων σχεδίων μέσω χρηματοδοτήσεων από τη ΓΔ Έρευνας.

Κατά τη γνώμη της εισηγήτριας, στο παρόν στάδιο, μία είναι η επιλογή που επιβάλλεται να ακολουθήσουμε: η ορθή επιλογή είναι οπωσδήποτε μια πολιτική λύση βάσει της οποίας οι καθορισμένες οριακές τιμές θα προσαρμόζονται τακτικά (ενόψει των νέων τεχνολογιών που διατίθενται στην αγορά, καθώς και των αποτελεσμάτων νέων επιδημιολογικών μελετών) και θα εγγυώνται υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, ιδιαίτερα δε των παιδιών, χωρίς εντούτοις να παρακωλύουν τη λειτουργία των δικτύων κινητής τηλεφωνίας.

Αυτή είναι η προσέγγιση την οποία επέλεξε ο ευρωπαϊκός οργανισμός της Κοπεγχάγης, ο οποίος είχε το θάρρος τον Σεπτέμβριο του 2007 να συστήσει στις δημόσιες αρχές των 27 κρατών μελών να λάβουν μέτρα για την καλύτερη προστασία του κοινού: «ενδεδειγμένα και αναλογικά μέτρα για την αποφυγή σοβαρών κινδύνων». Η συγκεκριμένη εξέλιξη σε αυτό το πεδίο είναι πολύ σημαντική. Είναι μια έκκληση για ανάληψη δράσης η οποία έρχεται σε σύγκρουση με τη διατήρηση του στάτους κβο που προωθεί η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας. Στην πραγματικότητα, η ΠΟΥ φαίνεται να επιθυμεί να χρονοτριβήσει και μας δίνει ραντεβού το 2015 προκειμένου να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση του αντικτύπου των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων στον άνθρωπο!

Ψηφοφορίες της 10ης Μαρτίου 1999 και της 4ης Σεπτεμβρίου 2008: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιμένει και υπογράφει.

Ήδη πριν από 10 χρόνια το Κοινοβούλιο είχε στείλει σαφές μήνυμα σύνεσης όσον αφορά τη θέσπιση συγκεκριμένων κανόνων από την Ευρώπη με σκοπό την προστασία των πολιτών από τα μικροκύματα. Το κείμενο στο οποίο ο εισηγητής Gianni Tamino προέβλεπε ούτε λίγο ούτε πολύ την εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης καθώς και της αρχής «ALARA» (τόσο χαμηλό όσο είναι λογικά εφικτό), βάσει της οποίας η έκθεση στις ακτινοβολίες πρέπει να είναι τόσο χαμηλότερη όσο είναι λογικά εφικτό, αποτελούσε ευθεία κριτική κατά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επαναβεβαίωσε αυτόν τον σαφή προσανατολισμό του Σώματος όσον αφορά το ευαίσθητο θέμα των οριακών τιμών έκθεσης κατά την ψηφοφορία του στις

4 Σεπτεμβρίου 2008 σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για το Περιβάλλον και την Υγεία 2004-2010.

Στην εν λόγω ψηφοφορία, με τη σχεδόν ομόφωνη γνώμη των βουλευτών του (522 ψήφοι υπέρ και 16 κατά), το Κοινοβούλιο απαίτησε από το Συμβούλιο «να τροποποιήσει τη σύστασή του 1999/519/EK, ώστε να ληφθούν υπόψη οι καλύτερες εθνικές πρακτικές και να ορισθούν έτσι πιο απαιτητικές οριακές τιμές έκθεσης για όλα τα είδη εξοπλισμού που εκπέμπουν ηλεκτρομαγνητικά πεδία στις συχνότητες μεταξύ 0,1 MHz και 300 GHz.»

Η εισηγήτρια αντιλαμβάνεται ότι το ζήτημα των ορίων ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών και των περιφερειών και προτιμά εν προκειμένω να επιμείνει στις εναλλακτικές που προσφέρονται στους παράγοντες της βιομηχανίας προκειμένου να αποφευχθεί κάθε κίνδυνος για την υγεία: μπορούν για παράδειγμα να μιμηθούν τις αυστριακές αρχές, οι οποίες έχουν αυξήσει το ύψος από το οποίο εκπέμπουν οι κεραιές αναμετάδοσης, έτσι ώστε να διαχέεται καλύτερα το φάσμα εκπομπής.

Δεν μπορούμε άλλωστε να μην παραδεχτούμε ότι την τελευταία δεκαετία το καθημερινό περιβάλλον των ευρωπαίων πολιτών έχει αλλάξει σημαντικά, αφότου γενικεύτηκε η χρήση των ασύρματων τεχνολογιών (ασύρματα τηλέφωνα σταθερής βάσης «DECT», κινητά τηλέφωνα, εκπομπές από δίκτυα UMTS, WiFi, WiMAX, Bluetooth και ασύρματες συσκευές επιτήρησης βρεφών κ.ο.κ.). Αναγνωρίζοντας τη συμβολή αυτών των νέων τεχνολογιών, καθώς και την παρουσία τους παντού στους χώρους εργασίας, τις βιβλιοθήκες αλλά και τις ιδιωτικές κατοικίες, παραδεχόμαστε επίσης ότι οι εν λόγω συσκευές πρέπει να έχουν μελετηθεί προτού διατεθούν στην αγορά και ότι, γενικότερα, έχουν καθοριστεί συγκεκριμένα όρια ως προς το επίπεδο έκθεσης μιας κατοικίας σε μικροκύματα. Διαφορετικά,... θα διακινδυνεύαμε να μην προσφέρουμε συνδρομή σε καταναλωτές έναντι κινδύνων που τους απειλούν!

Αυτό το κλίμα εμπιστοσύνης απουσιάζει σήμερα, και θα χρειαστεί να το αποκαταστήσουμε τα επόμενα χρόνια, κερδίζοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών, είτε είναι καταναλωτές είτε διαμένουν σε περιοχές που βρίσκονται κοντά σε πομπούς. Συγχρόνως όμως πρέπει να αποκαταστήσουμε την εμπιστοσύνη ακόμη και στο εσωτερικό της ίδιας της επιστημονικής κοινότητας. Εξάλλου, το γεγονός ότι η εισηγήτρια επέλεξε σκοπίμως να μην παραπέμψει σε καμία δημοσιευμένη μελέτη ή έγγραφο, με την εξαίρεση των εγγράφων που προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οφείλεται κατά κύριο λόγο στο ότι, ως προς το θέμα των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων και των δυνητικών κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία, η επιστημονική κοινότητα είναι κατάφωρα ένοχη πεισματικής διχογνωμίας.

Η μελέτη INTERPHONE: μια κλασική περίπτωση.

Η εισηγήτρια γνωρίζει πολύ καλά ότι η ύπαρξη διαφωνιών επί του θέματος είναι στοιχείο της φυσιολογικής εξέλιξης της επιστήμης: μπορούμε εν προκειμένω να υπενθυμίσουμε την πολεμική που διαίρεσε την επιστημονική κοινότητα επί σειρά ετών σχετικά με την αλλαγή του κλίματος και τα αίτιά της!

Ωστόσο, είναι δύσκολο να δεχτούμε το «πάγωμα» μελετών με την προσχηματική δικαιολογία ότι οι ειδήμονες αδυνατούν να καταλήξουν σε κοινό πόρισμα, ιδίως όταν διακυβεύεται εν προκειμένω ευρωπαϊκό δημόσιο χρήμα.

Η μελέτη INTERPHONE είναι, από την άποψη αυτή, μια πραγματικά κλασική περίπτωση. Ενώ εγκαινιάστηκε το 1998, ξεκίνησε πρακτικά το 2000, και μάλιστα διαφημίστηκε ως το πληρέστερο επιστημονικό εγχείρημα σε αυτόν τον τομέα, στο οποίο μετέχουν τουλάχιστον 12 κράτη σε διεθνές επίπεδο, και το οποίο συνοδεύεται από ένα υποδειγματικό πρωτόκολλο που αποβλέπει στο να εξασφαλιστεί στον μέγιστο δυνατό βαθμό η ικανότητα διερεύνησης των κινδύνων εμφάνισης ορισμένων τύπων καρκίνου, αναμένουμε ακόμη τα πορίσματα της μελέτης, τα οποία έπρεπε να ήταν διαθέσιμα ήδη από το 2006. Αναρωτιέται λοιπόν κανείς αν θα μπορούσαμε ποτέ να λάβουμε μια σαφή απάντηση σε αυτό το ζήτημα.

Η εισηγήτρια επιθυμεί να υποστηρίξει τους επιστήμονες ακριβώς επειδή αντιλαμβάνεται την τεράστια πίεση που τους ασκείται σε αυτό το περιβάλλον έντονου ανταγωνισμού, στο οποίο μια ανακάλυψη δεν αξίζει αν δεν αποτελεί καινοτομία και αν δεν δημοσιευθεί στα πλέον έγκριτα επιστημονικά περιοδικά. Εκτιμά δε ότι είναι σημαντικό να μεταρρυθμιστεί ο τρόπος λειτουργίας των επιστημονικών επιτροπών που λειτουργούν υπό την αιγίδα της Επιτροπής.

Για τον σκοπό αυτόν, προτείνονται δύο απλές ιδέες: Η πρώτη συνίσταται στο να εξασφαλιστεί η συμμετοχή σε αυτές τις επιτροπές εκπροσώπων όλων των ενδιαφερομένων φορέων, περιλαμβανομένων δηλαδή ΜΚΟ και ενώσεων καταναλωτών. Η δεύτερη συνίσταται στην πρόταση, στο πλαίσιο της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας του ελέγχου, να προστεθεί στα καθήκοντα της ευρωπαϊκής ομάδας για τη δεοντολογία της επιστήμης και των νέων τεχνολογιών (GEE) το καθήκον της αξιολόγησης της επιστημονικής αξιοπιστίας των μελετών. Αυτός ο τύπος ελέγχου, ο οποίος εφαρμόζεται ήδη για τα εθνικά επιστημονικά όργανα, θα βοηθήσει σημαντικά την Επιτροπή στο έργο της πρόληψης δυνητικών επικίνδυνων καταστάσεων, συγκρούσεων συμφερόντων ή ακόμη και περιπτώσεων απάτης που ενδέχεται να εμφανιστούν στο πεδίο της έρευνας.

Εν κατακλείδι, η εισηγήτρια επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή στα πολυάριθμα έγγραφα τα οποία είχε την ευκαιρία να συμβουλευθεί και στα οποία επισημαίνεται ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες αρνούνται κατά κανόνα να προσφέρουν κάλυψη έναντι κινδύνων αστικής ευθύνης σε σχέση με τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Έχοντας υπόψη την ικανότητα των ασφαλιστών να αξιολογούν κάθε είδους κινδύνους και να στοιχηματίζουν στο μέλλον, ευλόγως μπορούμε να αναρωτηθούμε τι τους ωθεί να εφαρμόζουν κατ' αυτόν τον τρόπο την αρχή της προφύλαξης.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	17.2.2009			
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+: 4 -: 3 0: 1 3			
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Αδάμος Αδάμου, Margrete Auken, Liam Aylward, Irena Belohorská, Maria Berger, John Bowis, Hiltrud Breyer, Martin Callanan, Dorette Corbey, Magor Imre Csibi, Avril Doyle, Mojca Drčar Murko, Jill Evans, Christofer Fjellner, Elisabetta Gardini, Matthias Groote, Satu Hassi, Christa Klaß, Holger Krahmer, Urszula Krupa, Peter Liese, Μάριος Ματσάκης, Linda McAvan, Roberto Musacchio, Miroslav Ouzký, Vladko			

Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία

Todorov
Panayotov,
Vittorio
Prodi,
Frédérique
Ries,
Dagmar
Roth-
Behrendt,
Guido
Sacconi,
María
Sornosa
Martínez,
Thomas
Ulmer, Anja
Weisgerber,
Åsa
Westlund,
Anders
Wijkman,
Glenis
Willmott,
Inés Ayala
Sender,
Kathalijne
Maria
Buitenweg,
Philip
Bushill-
Matthews,
Jutta Haug,
Johannes
Lebech,
Caroline
Lucas,
Hartmut
Nassauer,
Justas
Vincas
Paleckis,
Alojz
Peterle,
Lambert van
Nistelrooij